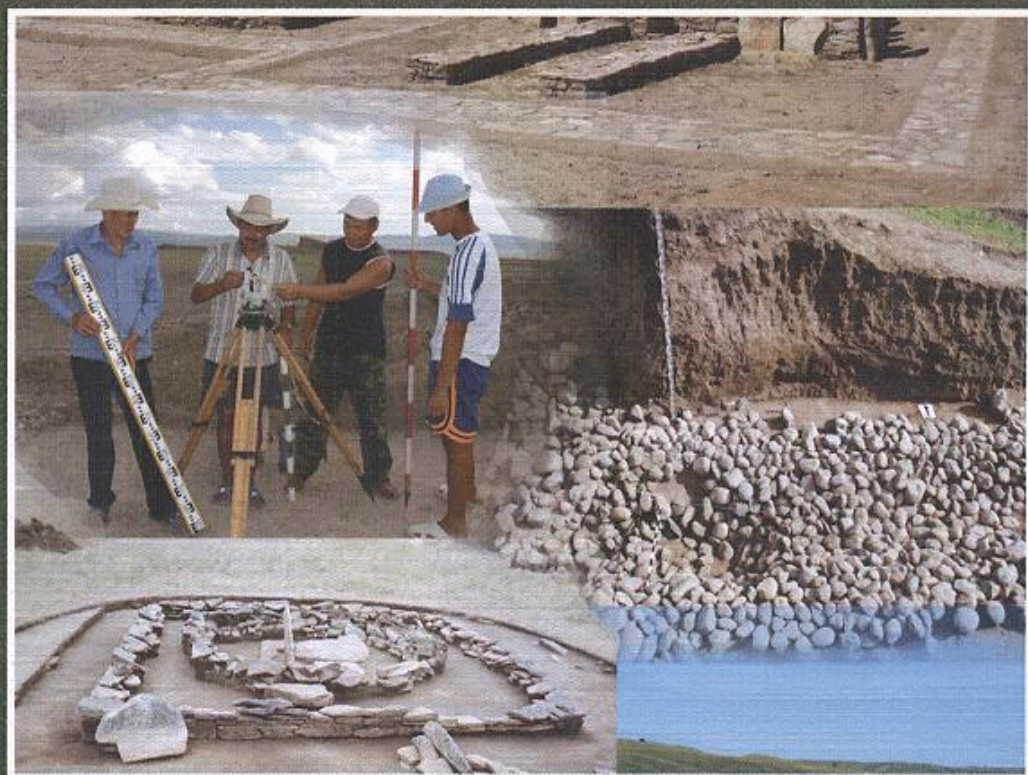


Ғ. Қ. ОМАРОВ

ПРАКТИКАЛЫҚ АРХЕОЛОГИЯ

Оқу құралы



Алматы 2015

ӘОЖ 902/904

КБЖ 63.4

О-58

*Баспаға Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті
тарих, археология және этнология факультетінің Ғылыми кеңесі және
Редакциялық-баспа кеңесі шешімімен ұсынылған*

*Оқу құралы «1157 МҚ ШҚО Күршім ауданының археологиялық
ескерткіштері» ғылыми жоба қаржысына шығарылды*

Пікір жазғандар:

тарих ғылымдарының докторы, профессор *М.Е. Елеуов*
тарих ғылымдарының докторы *З. Самашев*
тарих ғылымдарының кандидаты *А.З. Бейсенов*

Омаров Ғ.Қ.

О-58 Практикалық археология: оқу құралы / Ғ.Қ. Омаров.
2-басылым. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 138 бет.
ISBN 978-601-04-1016-9

Оқу құралында археологиялық нысандар орналасқан аймақтағы жер және құрылыс жұмыстары жүргізілу барысында мәдени қабаттарды зерттеу және сақтау бағытындағы заңнамалардың орындалу тәсілдері сөз болады. Зерттеу әдістері, археологиялық жұмыстардың насихатталуы қарастырылады. Қосымшада керекті заңнамалық құжаттар, нормативті құжаттар және т.б. үлгілері келтірілген.

Оқу құралы жоғары оқу орны тарих факультетінің оқытушылары мен бакалавр, магистранттарына, жас археологтарға, сондай-ақ оқушылар мен мәдениет, тарихи-мәдени құндылықтарды қорғау саласы қызметкерлеріне арналған.

ӘОЖ 902/904

КБЖ 63.4

ISBN 978-601-04- 1016-9

© Омаров Ғ. Қ., 2015
© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2015

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз	3
1-бөлім. Ескерткіштерді қорғау заңнамасы және оны орындау механизмі	4
1.1. Тарихи-мәдени құндылықтар құқықтық санаттар ретінде	6
1.2. Қылмыстық-құқықтық аспект	10
1.3. Жергілікті және құрылыс жұмыстары кезіндегі археологиялық нысандарды қорғау ережесі	12
2-бөлім. Археологиялық ескерткіштердегі келісім шартты бекіту және оның орындалу шаралары	17
2.1. Ескерткіштерді қорғауға байланысты шаралар	17
2.2. Қорғау келісім жұмысын жүргізу қажеттілігі және олардың түрі	19
2.3. Археологиялық жоба құжаттарының ерекшеліктері	24
3-бөлім. Тарихи ортадағы зерттеу нысанының орыны. Ғылыми есепті дайындау	30
3.1. Стратиграфия, әр қабаттағы деректердің орналасуы	30
3.2. Нысанның әлеуметтік-топографиялық байланысы	32
3.3. Материалдарды есепке дайындау	35
4-бөлім. Археологияның насихатталуы	40
4.1. Мәдени саясаттың отандық және шетелдік тәжірибесі	40
4.2. Археологиялық ескерткіштердің музеефикация мәселесі	45
4.3. Насихат, өлкетану, туризм	52
4.4. Әлемдік археологияның даму тенденциясы	57
Қорытынды	61
Әдебиеттер	63
1-қосымша. Тарихи-мәдени мұра объектілерін қорғау және пайдалану туралы Қазақстан Республикасының 1992 жылғы 2 шілдедегі N 1488-ХІІ Заңы	66
2-қосымша. «Тарихи-мәдени мұраны қорғау мен пайдалану заңдылықтарын бұзудағы қылмыстық және әкімшілік жауапкершілікті күшейту туралы» Қазақстан Республикасының Заңы, 1993 ж., 23 қараша, №2493-ХІІ	84
3-қосымша. «Археологиялық мұраны қорғау туралы» Рекомендациялық Заң актісі. 17.02.1996., №7-16	86

4-қосымша. Мәдени құндылықтарды әкетуге және әкелуге рұқсат беру ережесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 30 мамырдағы № 440 Қаулысы	89
5-қосымша. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 30 мамырдағы № 440 қаулысымен бекітілген «Мәдени құндылықтарды әкетуге және әкелуге рұқсат беру ережесі»	89
6-қосымша 6. «Тарих пен мәдениет ескерткіштеріне археологиялық және (немесе) ғылыми- қалпына келтіру жұмыстарын жүзеге асыру жөніндегі қызметті лицензиялау ережесін және оған қойылатын біліктілік талаптарын бекіту» туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 14 маусымдағы № 495 Қаулысы.....	92
7-қосымша. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 14 маусымдағы № 495 қаулысымен бекітілген «Тарих пен мәдениет ескерткіштерінде археологиялық және (немесе) ғылыми-қалпына келтіру жұмыстарын жүзеге асыру жөніндегі қызметті лицензиялау» ережесі	93
8-қосымша. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2007 жылғы 14 маусымдағы № 495 қаулысымен бекітілген «Тарих пен мәдениет ескерткіштерінде археологиялық және (немесе) ғылыми-қалпына келтіру жұмыстарын жүзеге асыру жөніндегі қызметті лицензиялау кезінде қойылатын біліктілік талаптары»	97
9-қосымша. Лицензия алуға толтырылатын құжат	99
10 қосымша. Қарулы қақтығыс жағдайында мәдени құндылықтарды қорғау туралы конвенция. 4 мамыр 1954 жыл. Гаага	100
11 қосымша. Археологиялық қазбаларды халықаралық Реттейтін қағидаттарды анықтайтын ұсыныстар (1956 жылы 5 желтоқсанда ЮНЕСКО қабылдаған).....	103
12 қосымша. Археологиялық мұраны қорғау мен пайдалану жөніндегі хартия.....	111
13 қосымша. Ескерткіштер мен көрікті жерлерді консервациялау мен қалпына келтіру жөніндегі халықаралық ХАРТИЯ (Венеция, 1964)	116
14 қосымша. Бүкіләлемдік мәдени және табиғи мұраны қорғау жөніндегі КОНВЕНЦИЯ (1972 жылғы 16 қараша).....	119
15 қосымша. Тарихи қалаларды қорғау жөніндегі халықаралық хартия	132

Оқу басылымы

Омаров Ғани Қалиханұлы

ПРАКТИКАЛЫҚ АРХЕОЛОГИЯ

Оқу құралы

Екінші басылым

Редакторы *Самат Қалуов*

Компьютерде беттеген *Тұраш Сапарова*

Мұқабасын көркемдеген *Ринат Скаков*

ИБ №8004

Басуға 18.02.2015 жылы қол қойылды. Пішімі 60x84 1/16. Көлемі 8,56 б.т.

Офсетті қағаз. Сандық басылыс. Тапсырыс № 3234.

Таралымы 70 дана. Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйі баспаханасында басылды